

ABONAMENTUL
 Pe un an 24 Cor.
 Pe jumătate an 12 "
 Pe 1 lună 2 "
 Nrul de Duminică pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrri de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE se primesc la admi-
 nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Acțiunea „Ligei“.

(*) Știrile ce am primit din București ne anunță, că fruntașii din jurul Ligei s'au adunat Vineri seară să discute, dacă în fața proiectului prin care Apponyi dă lovitură de grație *culturii române*, Liga nu trebuie să spună și ea un cuvânt?!

Când se va fi decis cece poate și și publicul, desigur că vom fi informați, și la rândul nostru nu vom întârzia nici noi să punem publicul în curent cu cele ce se petrec aici.

Deocamdată știm atâta, că frații noștri de dincolo sunt alarmați și îngrijați și ei de cele ce se petrec aici.

Adevărat, că azi primim la redacție ziare bucureștene, cari cu titlu mare pe întreaga pagină vestesc »isbânda românilor de peste munți«... *Amânarea* discuțiunii proiectului de lege (partea a doua, privitor la *școlile confesionale*) până după Paști, unii confrăți bucureșteni o iau drept isbândă — mare. Bine ar fi, dacă așa ar fi! Durere însă, proiectul n'a fost *retras*, cum scrie un confrate, ci guvernul a *amânat* discuțiunea de silă, și astfel departe de a sta pe lauri și a serba prima isbândă parlamentară, românii d'acici se agită mai tare decât ori și când, pentru-ca astfel să se pornească puternic curentul național menit a încuraja chiar la obstrucție pe deputații noștri.

Cei dela Ligă știu că nu-i vorbă la noi de *serbare* a unei lupte, ci de *strângerea tuturor forțelor pentru lupta ce ne așteaptă* peste trei săptămâni.

Iată de ce ei și-au pus întrebarea: ce e de făcut și dacă Liga nu e datoare să între și ea în acțiune?

La 1894, se știe, cei dela Ligă au pus în picioare întreaga țară. *Delavrancea* făcu acel clasic memoriu-protest în care comitetul *Ligei* spulberase acușările lui Kálnoky și în chip așa de înălțător arată solidaritatea de rassă între românii de pretutindeni... *Academia Română* făcuse memoriu pentru academiile din Europa, iar deputatul A. V. *Urechia*, pe atunci președinte al Ligei, adunase adesiunea atâtor literați, în »Voci latine«, pentru cauza națională română.

Și era vorba atunci de împroruarea și arestarea a 14 fruntași din comitetul național, va să zică de — *persoane*, cari deși, adevărat, reprezentau partidul nostru național, în cele din urmă puteau fi înlocuite cu alții, cum de fapt s'a și întâmplat... Acum este însă vorba de *cea mai importantă instituțiune culturală românească*, de școlile noastre confesionale și de miile de învățători români, fiecare câte un infocat apostol nu numai al științii de carte, ci cultivator al sentimentelor naționale.

Atunci ne-au dus, între baionete, doisprezece fruntași la temniță... Acum e vorba să ne silească a ține școală ungurească pe bănișorii cu greu muncii de bieții noștri țărani, să ne țină în școli învățători cari să nu atârne de consistor, episcop și sinod românesc, ci de — *ministrul unguresc*. Iar cărțile de studii să fie nu făcute de învățătorii noștri și aprobate de consistoarele noastre, ci trimise dela *minister*... Copii noștri nu numai că vor fi siliți să învețe

ungurește, dar ceea-ce li-se predă, are să fie în *spirit unguresc*..

Eroii neamului nostru vor fi prezentați ca niște bandiți, numele comunelor noastre vor fi zise stâlcite și chiar »Tatăl nostru« îl vor învăța ungurește.

Se iau, cu alte cuvinte, întâiele măsuri, într'adevăr *grave*, pentru maghiarizarea satelor noastre și la tot cazul pentru *coruperea* spiritului curat național dintre noi.

Cine, oare, nu înțelege, ce însemnează asta? Care român nu vede, că astfel e primejduită cea mai viguroasă parte a popoului român?...

Iată de ce e lesne de înțeles, ca frații de dincolo să fie cuprinși de îngrijorare și sentimentului lor să i-se deee expresiune.

La 1894 se aranjase în București un meeting cum n'a mai fost până atunci, nici d'atunci încoaci și prezidenția națională primise adresă de încurajare din toate orașele și dela toate corporațiunile din România... În ambele corpuri legiuitoare, prigonirile de aici au fost desvăluite și presa europeană publică zilnic corespondențe și articole împotriva regimului șovinist maghiar.

Acum, când Liga e recunoscută și ca persoană morală, e natural ca cei din fruntea ei să se agite și să-și spună cuvântul. În definitiv, nici nu e vorba de un amestec nepermis în afacerile unui stat vecin, ci fratele trimite încurajare fratelui care apără *cultura română*, comoara comună a întreg neamului românesc.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Scrisori.

Lui Adrian.

Cele ce urmeaza aici, sunt mai mult un post-script la scrisoarea anterioară. Tot un soi de *mîșmaș* lingvistic de pe la noi.

Am relevat cu altă ocazie, că la noi în Ardeal se zice consecvent *paleul roaial*, în loc de »palatul regal« și mi-am exprimat mirarea, că noiăștia, cari nu știm aproape nici o boabă franțuzască, suntem mai catolici decât papa, — mai franțuzomani decât bucureștenii. Pentrucă tot noi zicem *parapleu* și *parisol* sau *parasol*, pe când românul din regat iarna-vara zice »umbrelă« și »umbreluță«. Advocatul Preda din Sibiu pronunță regulat »fondul de *pansiune*«, într'o modulație nasală strict parisiană, deși toată lumea bună din capitala română zice »pensiuine«, cu e. Amicul meu Valer Moldovan scriă mai deunăzi în »Lupta« că are să dea lui Wekerle »un *ripost*«, deși »un răspuns« era să fie tot așa de bine primit de dl Wekerle. Alții, cari fac parte din *hodvoleu* și cari une-ori se acoper cu *pled-ul*, sunt și mai *lejeri*, și întrebunțează o groază de alte franțuzisme.

Cuvintele aceste franceze în limba noastră din Ardeal, fac impresia unor domni rebegiți dela oraș, îmbrăcați în frac și rătăciți la o horă de țărani voinici și sănătoși. Mă rog: ce caută scâlbăiturile alea la noi?

Iar nemții sunt de vină! Dela ei am luat și marfa asta. Nu au adus-o părinții noștri direct din Paris și nici de aiurea. Au și nemții păcatul franțuzomaniei încă din vremea lui Frideric cel Mare. În deosebi limba lor uzuală e încărcată cu vorbe franțuzești. Dela ei le-au luat și ungurii și sașii. Aceștia le-au scâlciat și mai rău și așa, scâlciate, au venit de s'au încetățenit în mijlocul nostru.

Mă înscriu deci contra »pansiunei« și a »hodvoleului« și trec la alt ordin de idei.

Am văzut că în scrierile noastre literare din urmă s'a produs o viue reacțiune împotriva latinismelor și a neologismelor. Poeți și prozatori și o mare parte a ziariștilor întrebunțează o foarte curată limbă literară. Cei mai mulți se coboară la limba popoului și iau de acolo frumuseți întregi de cuvinte și imagini, pentru a-și îmbogăți cu ele limba, a-i da mai multă armonie și mlădiere.

E firesc și bine așa. Dar ceea ce supără e faptul că și aici se trece peste țintă. Cu gândul curat de a vorbi pe înțelesul popoului, se face adese-ori greșala de a alege cu predilecție cuvinte cu totul ieșite din us. Asta însemnează să cumperi lucruri nouă cu monede șterse.

Unii, de pildă, scriu mereu *norod*. »Slavă, sau mărire fie, *norod* românesc!« Asta prea e de tot *blagocistiv* și nu mai merge astăzi decât în poezie, unde forma mai solemnă supoartă foarte bine vechimea cuvintelor. După cât știu, afară de bieții basarabeni, toată lumea românească zice acum »popor« și e frumos acest cuvânt.

Altul, vrând să fie bine înțeles de popor, crede și el, că trebuie să-și arhaiseze scrisul și dă într'o revistă următoarea discuție:

— »Asociațiunea este o *polecără*!«

Vedeți bine ce greșală enormă, provenită dintr'un zel, de altfel vrednic de toată lauda, dar dus la extrem. Când zic »polecără«, țăranul înțelege sau nume de familie sau numele de ocară, de batjocură și mai ales acesta din urmă. Și de, cu toate că Asociația e o familie, cu părinți, cu socri și spre bucuria noastră prietenească, chiar cu gineri, n'a ajuns încă să aibă o *polecără* și sperăm că nici nu va ajunge.

Relevăm aceste exagerări, dintr'o parte și din alta, pentru că toate sunt de-o potrivă de primejdioase și de urite. Ele fac ca limba să fie umflată și nefirească, greoaie și neînțeleasă.

Ar mai fi ele câteva observații de făcut, dar astea sunt de ordin mai puțin serios. Se știe că bucureștenii rid de noi când aud că zicem »*teolog absolut*« în loc de »absolvent în teologie«; »*abonent*« în loc de »abonat«; »*m'am suit pe tren*«, în loc de »în tren« și »*am pus vizita*«, în loc de »am fost în vizită«. Mărunțisuri de aceste sunt însă așa de multe, încât n'aș mai isprăvi cu ele foiletoane de-a rândul.

Ah, dar să nu uit! Nici »*mă recomând*«, sau mă »*rocomâdez*«, nu e frumos.

Fidelio.

Cum alege regimul național. Cetim în »Népszava«: »Se telegrafiază din Presburg: În cercul Bazin va fi Marți alegerea, sub presiunea lui Richter Rihard, la ordinul căruia s'au trimis 310 soldați de infanterie, 100 cavaleriști și 250 jandarmi«.

Nici vorbă: luptând cu un astfel de aparat, candidatul care reprezintă — »ideea« trebuie să învingă asupra candidatului slovac.

Barabás despre vorbirea lui Kossuth. Se scrie din Seghedin, cu data de 16 Martie: Barabás Béla s'a exprimat către un ziarist în Seghedin despre vorbirea lui Kossuth Ferencz, în modul următor:

»In vorbirea lui Kossuth nu găsesc nici o liniștire. Nu mă voi învoi niciodată, pe lângă nici un pact favorabil, ca voința liberă a Ungariei să fie legată până la anul 1927. Să rămânem până la anul 1917 pe baza reciprocității. Mă mir de Kossuth Ferencz, că el ca șeful partidului independent 48-ist, se pune pe acest punct de vedere mărginit al chestiei economice.

Nu țin de compatibil trecutul politic al lui Kossuth, ca guvernul ungar să încheie cu Austria un pact economic pe mai mult ca până la 1917.«

Din România.

Pentru armată. Creditul de 23.700.000 lei, acordat armatei va fi întrebuințat după cum urmează:

8 milioane lei pentru complectarea echipamentului.

5 milioane pentru cumpărarea de obuziere necesare celui de al doilea divizion de artilerie, înființat la Cernavoda.

6 milioane pentru construirea de cazărmi nouilor batalioane de infanterie.

2 milioane pentru cumpărarea unui nou monitor marinei militare.

1 milion pentru remontă.

1.700.000 pentru munițiuni la artilerie.

D. C. Disescu, ministrul Cultelor, a depus ieri pe biroul senatului, un proiect de lege prin care P. S. S. Arhiepiscopul Ghenadie Petrescu fost mitropolit primat, este numit stareț pe viață al mănăstirii Căldărușani. Tot prin acest proiect se dăruiește mănăstirii Căldărușani un teren de 200 hectare pământ.

Intrunirea studențească din Iași. În ziua de 14 Martie la orele 3 p. m. a avut loc în sala »Pastia«, o mare întrunire studențească, sub președinția d-lui A. C. Cuza, profesor universitar.

S'a comunicat studenților că cei 4 studenți basarabeni, arestați la Tg.-Frumos au fost puși în libertate.

Au ținut apoi discursuri d-nii A. C. Cuza, căp. Palade, Cădere, Petrescu (științe), Măcărescu, președintele societății »Solidaritatea«, Theodorescu, Leon Cosmovici profesor, Zamfir Aogrea, Lascăr Tărăbuță și Alegar Buicliu, cari atacă cu violență pe arendașii evrei, cari speculează pe țărani.

Se votează o moțiune în sensul cuvântărilor ținute, adică să se vină cu o lege pentru rezolvirea chestiei agrare, alungarea străinilor dela sate etc.

În caz de neîndeplinirea acestor cerinți, studenții declară că vor lupta alături de săteni.

Intrunirea s'a terminat la ora 7 seara. Studenții s'au împrăștiat în liniște.

Răscoală țărănească. V'am telegrafat ieri despre marile turburări ce au avut loc la Podul Iloaei.

Iată acum amănunte complete asupra acestor devastări:

În dimineața zilei de 17 c. se observa că ceva anormal se petrece în orașel. Mulți săteni se aflau acolo veniți cu ocazia recrutării.

Cu seară înainte a avut loc o șezătoare la care a vorbit învățătorul Prudariu. După șezătoare țărani s'au dus la casa arendașului Druckman, unde au spart geamurile și au devastat casa.

Intervenind dl Bogdan, directorul prefecturii de Iași, care se află în localitate cu recrutarea și cu ajutorul a 100 roșiori ce se aflau acolo au reușit să liniștească pe țărani.

Telegrafându-se apoi la Tg. Frumos, a sosit în galop un escadron de cavalerie.

S'au format patrulare cari împrăștia grupurile de țărani.

Dimineața se părea că totul se liniștise. Toate prăvăliile erau deschise și orașelul avea aspectul lui normal, afară de patrulele de cavaleriști cari umblau pe strade.

Un grup de țărani s'au dus la arendașul Druckman pe care l-au luat la primărie, unde se afla judecătorul de instrucție Erbiceanu și un procuror.

Druckman a declarat că primește a da pământ la țărani cu prețul pe care îl cer ei.

Dela primărie un grup de 70—80 țărani s'au îndreptat înspre centrul orașului, unde se formau grupuri, grupuri.

Patrulele interveneau de-i împrăștia și ei se formau mai departe sau pe altă stradă.

Totul se petrecea în cea mai mare liniște.

Țărani șireți, pe la orele 11 și jum. s'au retras. Soldații văzând că domnește liniștea, s'au retras pentru a lua masa.

N'a trecut însă decât foarte puțin timp și țărani au revenit în număr de câteva sute și au început a devastă toate prăvăliile și casele evreiești.

Geamurile erau sparte, mărfurile aruncate în stradă și butoalele desfundate.

Cei cari se opuneau, vrând să-și apere avutul, au fost crunt bătuți și răniți.

Imediat ce s'a dat alarma, au sosit la fața locului judecătorul de instrucție Erbiceanu, procurorul, dl Bogdan directorul prefecturii și escadronul de cavalerie.

La somațiile de a se retrage, țărani au refuzat și atunci s'a dat ordin escadronului de roșiori să execute o șarjă. În urma acestei șarje, făcută în galop mic și cu latul săbiei, țărani s'au împrăștiat.

Până însă a se împrăștia, țărani au devastat tot ce le-a ieșit înainte, până și sinagoge.

Armata ce se afla în orașel fiind suficientă — 100 de roșiori față de peste 600 țărani îndârjiți — s'a telegrafiat la T. Frumos de unde au venit ajutoare.

Asemenea a fost devastată și casa rabinului.

Cu această ocazie a fost crunt bătuți Aba Blumenfeld brutar, Zeida Schidarz, femeia lui Ușer Grossman, Ilie Hofman, Ornstein Ișig, Marcovici Leibovici și alții. Mulți evrei au fost internați în spitalul local.

Pagubele produse de aceste devastări sunt foarte mari.

Regimentul 14 de infanterie Roman a plecat la Podul Iloaei, pentru a preveni alte devastări.

Foarte mulți evrei fugiți din Podul Iloaei s'au dus la Iași. Ei povestesc lucruri grozave și spun că orașelul nu mai este de recunoscut.

Cu ocazia focurilor ce s'au tras azi în gară, atunci când sătenii din comunele Lunca și Găstești veniseră să elibereze pe cei 15 arestați din Ruginoasa, a fost ușor rănit săteanul Timofti.

Pașcani, 17 Martie. Se anunță că la Bivolari răscoala continuă. Sătenii resculați au ocupat primăria. Ei au tăiat firul telefonic, așa că nimic nu se mai poate comunica asupra devastărilor ce se afirmă că au avut loc acolo.

De asemenea se anunță că au avut loc noi tulburări și devastări la Podul Iloaei.

CORBEIU.

PARTEA III.

Narațiune de Ioan Slavici.

(Urmare).

VII. La poarta iadului.

»Cel mai aprig dușman își este fiecare el însuși, — grăi dânsul repus de cugetul vinovăției sale. — Lucio, — urmă apoi, — mătușa ta are dreptate: în mijlocul lumii sălbătice, în care trăim, nu-ți rămâne decât să te măriți după Moină«.

Ea se uită liniștită 'n ochii lui. Și-o zisese și ea aceasta. Nu putea însă și-i era peste puțină să-i spună, de ce nu poate.

»Nu, — îi răspunse dar. — Le sufer mai bucuroș toate decât să fac mișelia aceasta«.

El rămase câțva timp pierdut în el însuși.

O singură scăpare îi mai rămânea, dacă mai era și pentru dânsul vre-o scăpare.

»Lucio, — grăi dânsul oare-cum sărbătorește, — după inima mea și după gândul meu tu ești copilul meu. — Vreau să-mi fac o datorie sfântă declarându-te copil al meu și după legea omească, și în fața lumii. Gătește-te de drum, ca să vii cu mine la Bălgrad.

Lucia tresări. Rușinată de gândul, că de atâta timp îl minte, ea nu îndrăznia să i-se uite 'n ochi.

»Nu sunt vrednică să mi-o faci aceasta, — îi răspunse ea — văzând în fața ei pe omul cu ochii veșnic răzitori, care era fiul celui mai mare dușman al lui Corbeiu.

Să aleagă ea între amândoi!? — Nu se putea!

— Să-i împreune? — I-se părea peste puțină.

»Lasă-mă, mai lasă-mă cu soarta mea, — îl rugă ea. — Lucrul acesta, dacă trebuie neapărat să se facă, se poate face și mai târziu, după ce ne vom mai fi liniștit«.

»Haid, fata mea, — stăruie dânsul, care nu putea să-și deie seamă despre lupta ce se petrecea 'n sufletul ei, — gătește-te. Eu nu pot să mă liniștesc decât după ce voi fi împăcat cu mine însu-mi făcându-l. Dacă nu întârziesc, le pregătim azi toate și mâne mergem împreună să fac declarațiunea. În vreme-ce tu te gătești, îi dau doamnei Fireanu o depeșă să vie și ea la Bălgrad. Dacă o dau acum, o primește la timp și-ar putea să sosească chiar azi acolo«.

El se duse apoi și-i spuse vizitiului să fie gata, se 'ntoarse, scrise depeșă și i-o dete rândușului, ca să se ducă cu ea și s'o expedieze fără de întârziere.

»Ce va fi voind la Bălgrad se 'ntrebă Borbala?« Să treci, — îi șopti apoi rândușului, — pe la Ghiurca și să-i arăți depeșă«.

PARTEA IV.

I. Urzeala.

»Sunt hotărât să înfiez pe Lucia și plec acum la Bălgrad, ca să o fac aceasta. Te rog să pleci și D-ta fără de întârziere, ca să ne întâlnim acolo«.

Așa scrisese Corbeiu pe hârtia, pe care i-o dăduse rândușului.

»Citește și tu! — îi zise Ghiurca lui Vidu, dându-i hârtia. — Așa voiește să ne despoaie de

moștenirea ce ni-se cuvine ca sânge din sângele lui«.

Vidu citi și iar citi și se făcu din nou rece ca ghiața și galben ca ceara.

Lui nu de moștenire îi era, ci de fericirea vieții lui.

Sunt oameni foarte cum se cade, care orbiți de o patimă nebiruită, se lapadă și de părinți și de frați, și de rude și se însoțesc cu vre-o femeie în ochii tuturor nevrednică, fiindcă altfel nu pot. El era pătruns cu desăvârșire de gândul, că Lucia e vrednică și curată în întreaga ei ființă și cu toate aceste mereu îi zicea: Și chiar și dacă adevărate ar fi toate, eu tot nu mă lapăd de ea! O singură piedecă era în calea lui, Corbeiu, omul neapropiat, care stetea între ei amândoi. Ce-i rămânea, dacă ea era legată astfel de acel om!?

Ii venia să rupă hârtia: de ce folos i-ar fi fost însă!?

Nu e destul să crezi în lumea nevăzută, cum credea Corbeiu, ci trebuie să i-te și închini, să te razimi cu toată încrederea pe ea și s'o rogi cu toată stăruința să te îndrumeze și să-ți deie tărie în ciasul greu.

»Luminează-mă, Doamne, — zise el în gândul lui, — că tu nu mă părăsești și știi numai singur ce-mi este mie bine«.

Intorcându-se apoi liniștit spre rânduș, îi dete hârtia, ca s'o ducă unde fusese trimis cu ea.

»Fiecare cu partea sa, — îi zise după aceea tatălui său. — Îi este, precum spui, fată, deci mai mult decât ori-și-cine sânge din sângele lui«.

»Nu e! — răcnii Ghiurca. — Prăpăstii de ale smintitului de Moină! — Nu e și nu poate fi!

Vorbirea deputatului dr. Ioan Suci, u,

rostită în ședința din 7 Martie n. a Camerii ungare.

Ioan Suci: Poziția mea de deputat cred că în toate împrejurările îmi impune datoria, ca și atunci când fără nici un motiv persoana mea e atacată, să-mi păstrez sângele rece, ca nu cumva să împiedec dezvoltarea bunei înțelegeri între cetățeni — pe care trebuie s'o susțin chiar și cu prețul de a ti expus la atacuri personale. (Interruperi). Vă rog, eu ași putea să mă revanșez pentru ofenze; dar n'o fac aceasta, căci nu-mi permite sentimentul de onoare.

Astăzi veni dl deputat Lázár Zoárd, căruia i-ar plăcea acum să ne perzecute și să ne acuze în tocmăi ca partidul popular.

Deși singur ar putea dovedi, că în multe lupte bune am fost împreună în casa comitatului și nu odată a venit la noi să ne roage ca să luptăm împreună contra nedreptăților și a călcării legilor. (Sgomot mare.) Atunci, se înțelege, nu eram agitatori, atunci nu-i derogam, atunci ne credea că suntem în stare să ținem umăr în luptă cinstită contra nedreptăților și a călcării legilor. Și dacă domnul deputat se provoacă la adevărurile istorice, atunci să nu rătăcească prin întunec, ci dacă are memorie slabă, să ia ziarele de pe atunci, ușor și-le poate procura, și să se țină de adevăr. Ca să iau lucrurile pe rând, zise d. e. că adunarea generală comitatenză din comitatul Aradului n'a salutat guvernul Tisza.

Îmi cer scuzele, dar are o rea memorie și eu susțin și declar aici în fața Camerei, că voi cere iertare, dacă nu eu ași avea dreptate ci dumnealui. Doresc însă să nu facă așa ca Hock János, care — când l'au prins cu afirmări false — întortochia lucrurile.

N'am fost pregătit pentru această chestie, dar am o memorie mai bună ca Lázár Zoárd, căci îmi aduc bine aminte, că cu ocazia desbaterii asupra propunerii de a saluta guvernul Tisza, propunere care de fapt a fost primită în adunarea congregațională din Arad, au zis că salutarea e numai un act de curtuasie și nu însemnează că ne închinăm înaintea guvernului Tisza. Noi am răspuns la aceasta că nu-l salutăm nici din curtuasie. Să cetească numai domnia-sa ziarele și va constata, că a comis o mare greșală contra adevărului. E adevărat așa dară, că comi-

tatul Aradului, după cum l'a afirmat dl deputat Stefan C. Pop, a salutat guvernul Tisza.

Endrey Gyula: E un comitat de model!

Ioan Suci: Pe urmă a venit guvernul progresist de darabanți. Cu o săptămână mai înainte a fost o adunare generală ordinară, și atunci Vasile Goldiș ca membru al congregației și-a înaintat interpelarea contra dispozițiilor nelegale ale ministrului Lukács, prin cari în chestii disciplinare învățătoresți, aceștia sunt luați de sub autoritățile disciplinare stipulate în lege și sunt îndrumați în cercul altor autorități.

Atât de fățișă a fost aici nesocotirea legii, încât nu se poate nega, și nici n'a încercat-o aceasta nimeni. Dar ce au făcut! Stimatul meu coleg deputat indignat și tovarășii d-lui, cari n'au putut combate cu motive bazate, au ieșit frumos din sală și solgăbirăii și primarii ne-au majorizat. Atunci dl deputat a zis, că din întâmplare era afară, și și ceilalți independiști, cari de altă dată ne invitau să luptăm cu ei, toți erau afară. Mai târziu au recunoscut, că am avut dreptate, dar s'au scuzat cu dispoziția generală.

După o săptămână a fost instalarea fișpanului darabantist Vásárhelyi. Am fost și noi de față. Noi n'am avut nici o legătură cu el. Dar au avut legătură cu el și cu oamenii lui, cei-ce — afară de fișpan — și azi stau în fruntea administrației comitatense.

Aceștia au luat dispoziții, aceștia s'au sfătuit despre modul de instalare, au citat pe toți notarii, solgăbirăii și pe toți, cari sunt membrii în adunarea generală, și aceștia a fost în mare majoritate. De oarece de obicei ședem în aceea parte a sălei unde sunt ferestrele și pe unde trec toți, cari se urcă pe podiu, pe aici a trecut și fișpanul. Din acestea dl deputat voește să predea lucrul în fața acelor, cari nu cunosc chestia mai de aproape, că fișpanul a trecut prin rîndurile noastre. (Sgomot).

Endrei Gyula: În toate ziarele a stat instalarea din Arad. (Sgomot).

Prezidentul: Rog pe dl deputat, să nu întrerupă pe vorbitor. E contra regulamentului Camerei.

Ioan Suci: În fine ca să demonstrez, cari sunt adevărații agitatori și cum informați d-voastră

publicul mare maghiar care e puțin orientat despre agitatori, îmi iau îndrăzneala să mă abat la un caz, pe care antevorbitorul meu dl Lázár Zoárd, l'a adus în legătură cu persoana mea și să demonstrez cum s'a abătut dl deputat dela adevăr. (Mișcare). Dacă nu crezi, poștește și mă combate în fața Camerei cu documente. Dacă nu demonstrezi că eu am vorbit în comitat despre Majestatea Sa regele ca de împărat și nu rege, mă dau învins!

Lázár Zoárd: În »Tribuna« stă așa!

Ioan Suci: D-ta ai fost de față când am vorbit, așa dară poți ști că în »Tribuna« a fost rău scris, dacă ar fi scris așa (Sgomot) și totuși te folosești în contra mea de informația greșită a »Tribunei«. (Esclamări în stânga: Desminte »Tribuna«).

Nagy György: Dar în procesul Memorandului cum a fost? (Sgomot).

Prezidentul (sună): Vă rog pentru liniște!

Ioan Suci: Când a fost discuția despre ridicarea contingentului militar în comitat, în fața noastră era deasemenea o adresă... Nu e adevărat, că noi am zis atunci, că aprobăm sporirea recruților. Am zis cu totul altceva. Noi am afirmat adevăruri, ce s'au adevărit prin urmări și al căror zăr îl înghițiți D-voastră acum, căci sunteți nevoiți să primiți adevărul, care singur se unește cu patriotismul. Am zis că sau e neapărat de lipsă ridicarea contingentului în armată, o lipsă așa de mare, încât fiecare cetățean, care recunoaște, că prima datorie de cetățean e să se gândească la apărarea și siguranța patriei, trebuie să se împace cu aceasta idee, sau din punctul de vedere al apărării țării acest spor de contingent se mai poate amâna, nu e așa grabnic. Noi privim lucrurile numai din aceste două puncte de vedere, nu amestecăm aici nici un alt punct de vedere. Căci dacă e neapărat de lipsă ridicarea acestui contingent, din interesul siguranței patriei; și e mare grabă, atunci toți cari vor zice: »îl dau, dar sub anumite condiții, sub anumite profite«, ori-ce intenții bune ar avea, totuși păcătuiesc contra patriei lor, căci mai întâi de toate e siguranța patriei; iar dacă nu e nevoie, nu îl dau cu nici un preț și nici nu-l dăm. Eu ca un asemenea »agitator, trădător de patrie«, așa înțeleg aceasta și la comitat tot în așa sens ne-am purtat.

Nu știu, domnii cum le cântăresc acum acestea, dar se vede că se apropie de acest adevăr, căci iată, așa se vede deși n'au căpătat, totuși vor vota așa numita ridicare de contingent. (Sgomot mare și contraziceri în stânga).

Prezidentul: Rog frumos pe dl deputat, să se apropie de obiect. Acum nu e vorba de ridicarea contingentului, ci pertractăm petițiile, pe cari le-a cetit notarul, și prin cari autoritățile voiesc să iee măsuri contra agitațiilor naționalităților și în cari cer din acest punct de vedere dispoziții legale. (Așa e!) Nu pot permite ca dl deputat să rătăcească în toate părțile, vorbește deja de aproape o jumătate de oră, dar n'a spus încă nimic la obiect. (Așa e!)

Ioan Suci: Primesc cu mulțumită admonia-re prezidențială, și fiindcă regulamentele parlamentare dau totdeauna dreptul deputaților să se apere, eu aduc ca apărare personală faptul, că tocmai la aceste chestii s'a abătut dl deputat antevorbitor apăsându-mă personal, am crezut că e datoria mea față de Cameră, să lămuresc ce e adevărat și ce nu din acestea?

Prezidentul: Scuzați, dar mai întâiu de toate vă rog să nu discutați cu prezidentul. A doua oară până când v'ați apărât, n'am zis nici un cuvânt; dar când ați atacat și ați bănuit majoritatea că dacă vor veni chestiile ridicării contingentului, aceasta le va vota cu siguranță, v'am făcut atent să vă apropiați de obiect, căci aceasta nu e apărare! (Aprobări vii și aplause.) Dar dacă dl deputat continuă așa, atunci îi detrag cuvântul. (Aplause.)

Ioan Suci: În aceste petiții, pe cari le-au înaintat comitatele, se cere modificarea legilor na-

E născută trei ani dupăce el a venit aici, de unde nu s'a mișcat nici odată.»

Vidu stete câțva timp rușinat în fața tatălui său, care în atâtea rânduri spusese ceea ce știa că nu-i adevărat, apoi se depărtă pentruca nu cumva să scape vre-o vorbă aspră față cu tatăl său, pe care nu-l mai văzuse, pe cât își aducea aminte, nici odată atât de turburat ca acum.

Așa și era, dar tocmai aceasta plecare a fiului său îl făcu pe Ghiurca și mai îndârjit.

»N'are să se facă lucrul acesta!« — zise el cu ochii îndreptați spre carabina din cuiu.

O descărcătură bine făcută acum — le limpeză toate.

Nu era el omul făcut pentru asemenea treburi, dar putea să le pună la cale, și peste puțin el se cinstea ntr'un colț al cărșmei dela marginea satului cu Cârcioc și cu Moină, pe care vestea despre hotărîrea lui Corbeiu îl muiașe.

»Dacă-i așa, le înțeleg toate, — grăi dânsul. — M'au mințit și doamna Fireanu, și Borbála: ea voia câtă vreme se știa fără de nici un rost în lume, iar acum și-a ridicat nasul. Tot aveam eu dreptate când ziceam, că el o face îndrăzneată«.

»Te nșeli, — îi zise Ghiurca. — Ea ar voi și acum, dar n'o lasă el. Să-ți spună și Cârcioc, bietul de el, ce fel de om e Corbeiu. Era om cu stare odată și nu numai l'a adus la sapă de lemn, dar l'a mai și scos din minți de a căzut în păcat și-ar sta și acum în temniță, dacă n'ași fi avut eu oameni, prin care i-am făcut rînd să iasă. — Ce-i pasă lui de vieța altui om!? Intr'un plâns o duce biata fată«.

»Intr'un plâns«, — zise și Cârcioc.

Moină o credea aceasta, căci îi spusese și ea, că e femeie nenorocită.

»O nfiază, — urmă Ghiurca, — fiindcă numai așa poate să aibă după lege putere asupra ei. Măne ori poimăne ar fugi dela el la tine și n'ar putea să-i facă nimic«.

»Cam așa vin lucrurile, — își dete și Cârcioc părerea. — Simte, c'o să-i sboare pasărea, și-o prinde n laț«.

Moină mai goli un pahar, apoi sărl în picioare.

»Să-i dai în cap ori să-i tragi un glonte! — strigă el. — Nu-i păcat, căci scapi lumea de un mișel!«

»Uite acum, — adăugă Cârcioc, — când merge la Bălgrad să-i ieși în drum, să te pitești într'un desiș și e făcută«.

»Ba să vă ferească Sfântul de asemenea gânduri! — întimpină Ghiurca. — Ai scăpa-o, ce-i drept, pe ea și ți-ai vedea visul cu ochii. Nici c'ar fi prea mare primejdia, căci nimănuia n'ar putea să-i treacă prin gând, că tu ai făcut-o și am, precum vezi, și eu oameni, ca să le acoper toate când e vorba e de un om ca Corbeiu. Oameni, ca noi însă nu umblă cu asemenea gânduri: aveți amândoi dreptate, căci multe rele vi-a făcut, dar lăsați-l în plata lui Dumnezeu, c'o să-l pedepsească el după vinovățiile lui«.

»Dumnezeu prin oameni l'acreează, — grăi Moină.

»Și Dumnezeu, și Ucigă-l. Toacă, — stăruie Cârcioc. — Uite, să ne purțăm acum călare și să apucăm înainte, iar celelalte se fac«.

(Va urma).

ționalităților, se cere ca legile penale să fie în-năsprite, se cere înăsprirea în senz reacționar a legii electorale, mergând chiar până la măsuri ca în anume cazuri ori mai bine sub anume pre-texte, unor alegători să li-se poată detrage dreptul de votare.

Toate acestea se cer pe lângă afirmările, că în periferii agitația naționalităților trece marginele și adevărat: e îndreptată contra constituției, contra ideii de stat maghiar și contra autorităților maghiare.

Mă rog de iertare, eu cred că aceste chestii sunt foarte gingașe, foarte importante. Părținirea unor petiții referitoare la asemenea chestii, prezintarea lor motivată în felul acesta, e tocmai așa, ca dacă din nebagare de seamă împingem pe pantă o petricică, pe care apoi n'o mai putem opri, căci zăpada, care se lipește de ea o preface în lavină, și care în drumul ei acopere tot.

Sunt de părere, că nu se poate cineva plânge de agitări naționale și că 'n general nu s'a ivit un asemenea caz, care ar pretinde dispoziții severe, ci din contră, modul cum ne tractează pe noi. Punând totdeauna chestia că e interesul națiunii maghiare să fim tractați cu atâta ură, că o pretinde aceasta ideea de stat maghiar, provoacă apoi asemenea situații și rezultate, cari pe lângă o judecată obiectivă, istoricii vor trebui să le condamne, dar cari situații triste și reacționare le nutrește și le desvoaltă impaciența d-voastră, iar nu agitațiile naționalităților.

În petiții se zice că noi lucrăm contra constituției, dar nu ne-o va putea dovedi nimeni, că noi am fi atacat în scris sau prin vorbă constituționalismul. Elementul nostru de viață e constituționalismul. Aceasta ne dă modalitatea să ne validăm în viața publică, și am fi nebuni, dacă n'am dori constituționalismul cel mai liberal și perfect. (Sgomot continuu și întreruperi).

Prezidentul: Rog liniște, On. Casă! Nu conturbați prin întreruperi pe orator.

Ioan Suciu: Noi facem numai critica procedurii guvernului și a slăbiciunii constituției, așa, cum ați făcut-o D-Voastră și precum au exerciat-o conducătorii D-voastră atâta ani față de guvern. Când însă noi facem același lucru, atunci D-voastră ne acușați, că agităm în contra constituției. Noi On. Camera, luptăm contra defectelor constituției, pentru că noi vrem o constituție deplină, adevărată, liberală, care să aperse în același chip interesele tuturor păturilor poporului.

Da, dar D-voastră ați născocit-o, că noi agităm contra constituției. Unde? Poftim și constatați! Și dacă s'ar putea constata, atunci dieta să facă cu seriozitate pașii necesari. O procedură însă, când dăm guvernului o petiție, ca acela să fie quasi îndrumat, să facă pașii necesari contra naționalităților, fără să se fi constatat sau să se fi putut constata în lipsa datelor veritatea afirmațiilor și însinuărilor din petițiune, totuși nu e procedură corectă, nu e lucru serios.

Mai e acolo apoi așa numita idee de stat maghiar. D-voastră vreți să presentați partidul naționalităților, ca și cum noi ne-am teme de »idea de stat maghiar« și într'aceasta de numele »maghiar«, ca dracul de tămăie. Aceasta e o părere de tot greșită. Noi explicăm așa idea de stat maghiar și dorim să o explicăm așa, precum aceasta se cuprinde în legea fundamentală a Ungariei a a garanției drepturilor popoarelor și precum trebuie să se explice tot de acuma până ce aceste legi fundamentale nu vor fi schimbate.

A zis, altcum, dl deputat Lázár Zoárd, că noi nu vrem să primim tesa, care e cuprinsă în introducerea acestei legi, înțeleg legea despre egala îndreptățire a naționalităților, a căreia șire introductive zic, că fie-care cetățean al Ungariei este membrul egal îndreptățit al națiunii ungare unitare și nedespărțite.

Asta noi o primim, în nația aceasta unitară însă se cuprind naționalitățile ca indivizi egal îndreptățiți, și aceste naționalități împreună ar trebui să constituie nația unitară ungară, care e chemată a susține și constitui acest stat. Însă, chiar D-voastră sunteți aceia, cărora le place să vorbească despre două feluri de »națiuni«, și confundați într'atâta cele două feluri de »națiuni«, cea etnică și cea politică, încât om să fie, carele se va ști descurcă din confuzia aceasta de idei. Și mai adineoară, pare-mi-se, on. deputat Zakariás, la pertractarea petiției lui O. M. G. E. a vorbit nu numai despre nația ungară, ci despre »elemente fără de credință« din punctul de vedere al ideii de stat. În urmare a ciuruit din națiunea

ungară, din formula generală pe celelalte naționalități. (Sgomot și contraziceri în stânga extremă).

Legea e obligatoare, on. Camera, și unde sunt legi, acolo n'au loc nici un fel de raționamente sofistice. Ceea ce dispune legea, trebuie primit. În senzul legii datorința acestei Case e să se îngrijească de promovarea intereselor nu numai naționalității maghiare ci de a tuturor (Sgomot. Un glas: Asta ni-e scopul!) Dacă acesta vi-e scopul, fii convins, dle deputat, că vom lucra umăr la umăr, dar atunci să lucrați cu sinceritatea, cu care vrem noi să lucrăm. (Contraziceri. Sgomot în stânga).

Și anume nu noi ne lăudăm înaintea lumii, cu legea de naționalitate, că »pofțim, ce liberală e, mai este țară, care are o așa lege?« iar acasă am călca-o în picioare, și să ne căim, că legea aceasta nu e corectă, că Deák n'a fost om înțelept, când a făcut, să fie votată, noi suntem înțelepți, noi am ști pune adevărată peatră fundamentală a Țării ungurești! (Sgomot în stânga extremă).

Poporul nostru, on. Camera, știe tot ca și cel maghiar, că fără respect față de autoritățile de stat nu poate exista. Dar acest popor și noi, dacă așa vă place, intelectualii acestui popor, mai îndrăznim a o spune, că în puterea legii acest popor are dreptul, ca să poată vorbi în limba lui cu autoritățile. Prea stimatul domn ministru a promis altcum în direcția aceasta oarecari îmbunătățiri, dar n'am văzut nici o urmă a efectuării acesteia. Și-ar fi mare lipsă, ca notarul, judele și alte autorități să știe vorbi românește, sârbește sau slovește și ca pretorele la candidări să recomande persoane corespunzătoare. Dar, fiindcă comitatul își iubește clicele sale, își îndesuește pe ungurii săi prin comune, când cineva ar îndrăzni a excepționa o așa procedură, a-i zice acestuia, că agită în contra »autorităților maghiare« este un lucru de tot îndrăzneț. (Sgomot. Contraziceci).

Cum purced autoritățile cu poporul și cum se nasc așa numiții agitatori, vă voi spune câteva exemple domnilor deputați, tocmai cari mă întrerupeți. În Sânmiclausul-Mare la 1 Mai în absența avocatului Nestor Oprean servitorii lui — un slugă și două slujnice nemțoi — după obiceiul din sat au ridicat un arbore de Mai, ca pe ziua de 2 Mai, pe când va sosi stăpânul lor, să stea și înaintea casei lui un arbore de Mai. Pe acest arbore apoi au pus panglice roșii și vinete mici, veni protopretorele, a confiscat arborele și a croit pedepse de câte 200 cor. respective închisoare corespunzătoare sub titlul, că au putut ști, că arborele, dacă va îngălbeni, panglica roșie și vânăta cu arborele îngălbenit va da colorile naționale române. (Iaritate pe băncile naționalităților).

Vă mai spun un caz. În cercul meu, (Sgomot. S'auzim, s'auzim) în Dezna, prezidentul urbariaștilor a legat contract în cauza cumpărării unei pășuni fără observarea formelor legale încunjurând regulile legale. Prezidentul a extradat libelele de depunere ale urbariaștilor, fără ca contractul să fi fost aprobat de obștea posesorilor. Atunci preotul, care încă e membrul comunității de avere, s'a adunat cu 10—15 oameni și a zis: oameni, ce să facem? Vedeți prezidentul ce a făcut, nu ține legea, ar trebui să facem ceva în privința aceasta. S'au hotărât să lacă pașii legali ca banca să deneghe solvirea depunerilor lor sub titlul, că prezidentul a extradat fără drept din mână libelele de depunere a urbariaștilor, pentru că contractul s'a făcut în contra regulilor. Acum prezidentul merge la protopretorele, acela începe deloc cercetare și deși s'a dovedit, că în loc privat au vorbit exclusiv numai despre afacerile lor urbariale, totuși îl pedepsește pe fiecare sub titlul, că au ținut adunare secretă la 10—10 zile închisoare și 50—50 cor. amendă în bani, promovându-i astfel pe acestia de agitatori îndârjiți. (Sgomot în stânga.) Dintr'aceștia se vor naște agitatorii cei mulți, adevăratii noștri se fabrichează în mod artificial, agitatori adevărați nici nu sunt.

Hódy Gyula: Da Brediceanu ce e? nu e agitator? (Sgomot.)

Ioan Suciu: Nu. Acum mă întorc la aceea ce am spus în introducerea vorbirii mele, că anume, ori cât să nu se la în serios activitatea noastră, aceasta nu e năcazul nostru, ci este al D-voastră, dacă nu știți lua în serios lucrurile de însemnătate. Ori cât de preocupați să fiți D-voastră față de noi, pe noi aceste nu ne vor abate dela dru-

mul început, ca aici în dietă prezintând gravaminele poporului nostru, totodată să fim vesti-torii păcii și ai neînțelegerii, și cu prețul de a fi învinuiți cu gravamine de caracter personal. Rog onorata Casă, să nu disprețuiască într'atâta chestia aceasta, ci la pertractarea unei petiții să o resolva cu un cuvânt »părținitor«. Aceasta e o chestie, care e chemată să fie fundamentul viitorului Ungariei, rezolvarea acestei chestii este un adevărat dispreț, dacă se întâmplă în acest chip.

Noi n'avem nici un interes, ca să nutrim în poporul nostru, în neamul nostru convingerea, că nu e cu puțință o înțelegere, deși aici vă provocați mereu la chestia de putere. Nu, și de o sută de ori nu, deși nu unul a zis-o dintre d-v. chiar și presa repetă zilnic, că aici nu e nevoie de nici un fel de înțelegere, căci d-voastră sunteți tari. Nu așa stau lucrurile. Se pot ivi cazuri, când în nefericirea și nenorocirea țării, nici cel mai tare, nu e destul de tare, ca s'o aperse. Și nici n'a fost vorba de țara însăși, ci a fost vorba de constituție... s'a descoperit, că pe lângă toată agitația, pe care o continuați d-voastră — și pe care noi nu o reprobăm — singuri n'ați fost destul de tari.

Așadară trebuie să lucrăm într'acolo, ca să ne înțelegem unul pe altul. Dar prin asemenea tim-brări e peste puțință să promovăm bunăînțelegere. Să nisuiim într'acolo ca să ne n'ntelegem, și încă cât mai curând. (Sgomot). Și interesul d-v., aceasta ar fi mai puțin ce a-ți putea face, căci și d-voastră o recunoașteți, că sunt gravamine, dar acestea de obicei se scriu în contul administrației. Tocmai aceasta este administrația, căreia d-voastră îi recunoașteți greșelile, a cărei nepuțință o recunoașteți, și această administrație voește ca neîncrederea față de ea, s'o atribue numai acțiunii agitatorilor naționalităților.

Vă asigurăm, că dacă într'un comitat așa se tractează cu poporul, încât el nu poate dori un mai bun tractament, acolo noi, pe cari ne-ați boțezat agitatori de profesie, n'am încerca să agităm. Și într'un asemenea comitat, poporul nici n'ar reaga la agitație. Pofțiți dară și îndreptăți mai întâi administrația, dacă voiți să slăbiți agitația. Pofțiți și tratați cu dreptate, căci dacă o rezolvați în felul acesta, numai stricați cauza, și deșteptați în popor credința, că această dietă nici nu voiește și nici nu poate, nici nu e în stare să se ocupe cum trebuie cu chestia naționalităților. De aceea propun să treceți la ordinea zilei peste aceste petiții. (Aprobări pe banca naționalităților. Sgomot mare).

Din străinătate.

Deputații din noua Dumă. Deputații Dumei imperiale cari lucrează acum în curțile Tauridei din capitala Rusiei sunt aleși aproape numai dintre oamenii culți din imperiul Moscovit. Astfel sunt 111 deputați cu învățătura făcută în școalele înalte, ceace revine la proporție de 24 la sută din numărul întreg al deputaților Dumei.

În Duma trecută erau mai mulți deputați cu carte înaltă anume 189, adevărat 42 la sută.

Deputații cu învățătura din școlile de mijloc, (gimnazii, seminarii și pentru profesori și școli reale) sunt aleși 38 de oameni, pe când în Duma trecută erau 62.

Cu învățătura din școlile de jos sunt aleși 58 de deputați, în Duma trecută erau 111.

Cu învățătura făcută în casă erau 55, în trecut erau 84.

Un deputat nu știe carte de loc: în Duma trecută erau doi.

Afară de asta 17 deputați ai Dumei de acuma sunt cu învățătura din școlile duhovnicești și 9 din cele de marină și militare.

După credință, pravoslavnici creștini sunt 301, în trecut 339; lipoveni 2 (au fost 4); catolici creștini 49 (au fost 63); luterani creștini 11 (au fost 14); ovrei 3 (au fost 11); mohamendani 26 (au fost 14).

După naționalitate deputații Dumei actuale se împart astfel; ruși 259 (au fost 265); poloni 43 (au fost 54); tătari 16 (au fost 8); ucraineni 15 (au fost 62), armeni 2 (în Duma trecută n'au fost), litvani 7 (au fost 10), estoni 5 (au fost 4), ovrei 5 (au fost 13), nemți 2 (au fost 4), moldoveni n'au fost de loc.

Așa că ruși sunt 67 la sută iar celelalte naționalități 33 la sută.

Apărarea națională.

Biserica în frunte. — Alții vor urma.

Pe ziua de azi iar avem de înregistrat o hotărâre frumoasă și cu atât mai înburătoră, cu cât ne vine din Bihor, unde mulți credeau că sentimentul național e adormit:

Iată amănunte:

Protestul sinodului protopopesc din Vășcău.

Sinodul protopopesc din Vășcău, ținut sub presiunea administratorului protopopesc Moise Popovici a luat în unanimitate și cu mare însuflețire următoarea rezoluție:

Sinodul protopresbiteral ca reprezentant legal a protopresbiteratului întreg, în puterea dreptului ce-i compete și a dorinței ce-i incumbă în virtutea §-lui 50 p. 4 din Stat. Org., protestează în contra acelor dispozițiuni din proiectul de lege al ministrului de culte Apponyi, cari alterează autonomia bisericii și aderează la pașii întreprinși de forurile supreme ale bisericii noastre, rugând pe înalții prelați a interveni cu energie la locurile competente pentru a se schimba acele dispozițiuni, iar acest conclud să se înainteze P. S. Sale Dlui Episcop diecesan.

Ministrul de gendarmi — Andrásy.

»Pesti Hirlap« bagatelisează în prim articol, deșteptarea națională a germanilor de sud, și are firmă nădejde în mijlocul probat al lui Andrásy, »autoritățile«: solgăbirău, notari, gendarmi! Căci nobilul conte — după spusa ziarului — a nimerit într'un mod clasic adevăratele și sigurele măsuri împotriva mișcărilor naționaliste. Și zice pe limba lor: »rendészeti kezelés«, adică măsuri polițienești.

Am experiat-o la Bocșa, o vedem acum la Bazin, și vom simți-o la Lugoj. O vedem chiar și în adunarea de Duminecă a studenților maghiari — căci nobilul conte are gendarmii săi pretutindeni.

A spus-o verde chiar el, fariseul, zicând în rândul trecut: »a governa cu măsuri polițienești este o absurditate«.

Ad rem.

Ce nimerit vine cu cele mai de sus o carte franceză, pentru care presa maghiară stă să turbe. E scrisă de celebrul, escentricul și nervosul filozof-moralist, Suerés. Reținem unele din spusele lui ocazionale, rezervând pe mai târziu o traducere complectă:

»Poporul cel mai obraznic din Ungaria. Nu știu dacă au atâta valoare ca turcii, dar sunt tot așa de păgâni, numai ipocriți sunt mai mari. Nomazi îndrăzneți ce sunt, se cred mari și puternici, fiind-că sunt extrem de despotici. Despre libertate au concepții speciale. Vanitatea lor e de douăzeci etaje...«

Pentru procuror însemnăm că datele aceste sunt culese din »Az Ujság«.

Declarație contra lui Nagy.

Doamnele Lucia Cosma, Eleftera Mihali și Vaida față de desmintirea ce dase din

Tușnad deputatul Nagy, acest tip de bădăran, au dat o declarație prin care își mențin afirmarea de mai nainte că Nagy le-a adresat cuvinte ofenzatoare, căror d-na Cosma le-a răspuns zicându-i în față: »Infamule«.

Declarația doamnelor române face senzație în presa din Budapesta.

»Az Ujság« de eri scrie de altfel un foileton despre această apostrofă latină care, zice autorul, denotă originea noastră romană.

Deputații prin cercuri.

Din Budapesta primim știrea prin telefon, anunțându-ni-se plecarea de acolo a tuturor deputaților români. Ei s'au dus toți prin cercuri pentru a organiza adunările populare de protestare împotriva proiectului de lege a lui Apponyi.

De-a mântuirea patriei.

— O adunare a studenților maghiari. —

Budapesta, 17 Martie.

Adunarea de protestare și de apărare — în contra tuturor dușmanilor ce și-i poate inchipui o tinerime donchișotică — ce am anunțat și noi pe ziua de ieri, s'a amânat pe azi, din lipsă de public. Nici astăzi nu au fost mai mulți de 50 inși — ceilalți încă nu vor fi în deplină conștiință a primejdiei — la început, mai sporindu-se cu vre-o 20 inși către sfârșit. Și dacă totuși îi dăm atenția unui raport mai lung, este pentru îngrijitoare simptome ce s'au vădit în această adunare, de altmintelega foarte gălăgioasă.

Nu stim ce să credem. Oare tinerii eroi sunt ei iarăși jertfa faimelor și rățăcirilor pornite dintr'o fantazie cornurată — și primejdioasă, de bună seamă? Ori, suntem foarte îndemnați a bănuî, avem a face cu o mișcare pusă la cale de către contele poreclit negru, fiindcă îi place să uneltească prin întuneric? Avem motive a bănuî una ca asta, nu numai pentru aderența ce s'a exprimat în adunare planurilor dsale, ci și pentru ținuta lui generală, față de naționalități, pe care trebuie s'o cunoaștem așa: a desbină pe țaran de cărturar, a desavuă pe luptătorii naționaliști în parlament, iar mișcarea din afară a o înăbuși cu baionetele. Cine a urmărit cu atenție interpretarea dsale și va mai vedea alegerile din Bazin (unde s'a trimis oaste 500 de oameni) și Lugoj, va fi pe deplin incredințat. Acum asmuță cetățenii de pe la școli, să latre — și să terorizeze. »Mănei libere în chestii interne« nici un om nu i-ar fi știut pune degete mai încheștătoare, decât îngâmfatul conte care-și permite obraznic de multe în mediul asta de corupție, sub scutul integrității și puterii sale politice.

Iată raportul amănunțit.

Unul, care e prezident (un rutean, care se căpătuiește frumuseț de când suflă în bucinul tricolor), îmbrăcat în hainele neamului unguresc strigă în gura mare despre primejdia ce amenință »națiunea«, de a fi tradată în noua tranșacție economică, — punctul întâiu în ordinea de zi — apoi trece la al doilea punct, adică la dușmanii dinlăuntrul țării (belső férgék) va să zică la naționalități. În frunte, firește, totdeauna valahii. De astădată însă nu-și varsă toată ura numai asupra agitatorilor, ci și asupra tinerimei române. Ști-i dracu de unde au prins ei niște vești ca și cum tinerimea, adică studenții nemaghiari s'ar organiză pentru mișcări secrete, de învoire cu dușmanii din afară. În organizația asta, ci-că, au isbutit valahii să încurce și pe studenții sârbi, cari până acum, pururea au fost credincioși țării. În parlament, urmează expunerea prezidentului, agitatorii împiedecă ori-ce muncă serioasă, iar acum

amăgesc pe partea lor și pe germanii cari habar n'aveau de tendințe separatiste, până nu i-au infectat agitatorii valahi. Pe urmă își suflecă mânele împotriva trabanților, cari strică nimbul »patrioților« prin fel de fel de ponegriri și denunțări. Asta era al treilea punct în program, — vreau să zic, al treilea act în farsă.

Întăiu orator prezintase o mojiune, seamănă cu amenințarea, pentru guvernul ce șovăește și umblă cu mâța 'n sac. Prea de tot se chinuia a dovedi independența tinerimei, care nu se va băga slugă nici unui guvern, pentru a nu avea înțătoșarea pisicii ce scarpină pământul.

Al doilea orator bătea cu fantazia câmpurile dreptului de vot pentru studenți... A fost însă oprit, fiindcă nu vorbise în chestie.

Făcuse multă gălăjie o persoană necunoscută pe semne un student socialist, care, într'una hui-duit, bănuî și întrerupt, a spus verde, că adevăvata primejdie internă nu naționalitățile o fac, ci ipocrizia guvernului, care pregătește o tragere pe sfoară. I-se striga: valahule, și după ce ținea îndârjit să vorbească, a fost »mulcomit« de prezident.

Acuma venea al dihai, un ungur din lara (com. Turda-Arieș) mândru de experiențele sale nemijlocite, însărcinat să vorbească el la al doilea punct. Incepe, continuă și sfârșește:

»In trecut (?) ca și în prezent, naționalitățile au fost elementul trădător, care se asocia cu dușmanii de peste hotare. Dar numai clasa inteligentă, agitatorii. Țăranul iubește pe maghiar, și își dă copilul bucuros la școală maghiară ca să poată învăța o limbă ce i-e de folos. (Din strigăte se deslusește unul: facă-se maghiar !!)

În lara, acuma tot satul știe și vorbește ungu-rește de când este școală de stat!

Dacă Ungaria ar lua numai a patra parte din măsurile ce se iau în contra polonilor, — un popor cult acesta, trăind în statul său odinioară, — ia să vedem ce-ar face atunci naționalitățile noastre. — E de nesuferit ce fac agitatorii aștia, cu defăimările lor în fața străinătății. Unde ați mai văzut obrăznicie ca aceea a Memorandului, în care, bine nu știu, dar pe cât îmi aduc aminte, se afirmă ostentativ, că valahii nu recunosc Rege numai împărat. (Ascultătorii se crucesc de mârșavele și nesocolitele scornituri ce le face oratorul în deplină necunoștință a materiei. A mai îngăimat și alte — tot așa, după memorie »ne știind bine«.) Cu acel prilej m'am convins, cum se fac adunările populare la valahi. Vre-o 50.000 de munteni au fost atunci la Cluj, dela cari primisem răspunsul, că ei au venit fiindcă le-a poruncit popa, și le-a fâgăduit 2 cor. pe zi. A treia zi însă, sfârșindu-se »cassa«, s'a cărat fiecare acasă... (Ascultătorii, firește, cred orbește! Rap.)

Necunoscutul misterios îl întrerupe aci: »Asta nu-i în chestie!« Huiduit fiind, le strigă: »Sunt eu maghiar ca d-v.«

— Oratorul devine furios și perzându-și cum-pătul:

...Dar e ceva ne mai pomenit, ca o mână de tineri români să facă pe stradă ovații deputaților, cari la ședință vorbesc în contra țării! Niște făbuloși! Doar pânea patriei o mănă și ei! Cui nu-i place, în țara asta, poftim iee-și tălpășița și mute-se în altă țeară! Căci, nimic nu e mai primejdios decât mișelul din casă!... (Potolindu-se puțin):

În Prusia polonă până și copilașii se pun în grevă față de măsurile de apărare, dovedind astfel dreptatea cauzei lor. Dar să văd eu la noi o singură adunare în care țării și coplii (măi, măi!) vor protesta în contra nedreptăților?! La noi se arată nemulțumiți numai agitatorii cari trăiesc și se îmbuibă din suspiciuni și calomnii.

Prezintă mojiune, în senzul, ca tinerimea maghiară să urmeze cu atenție toate planurile naționalităților și să le denunțe la »societatea kossuthiană«, care se va îngriji a le paraliză. Inchee:

»Tinerimea valahă se organizează și se mișcă.

Se prescrie zilnic de număroși medici și profesori la morburî de plumâni, cataruri, tușă convulsivă, scrofulosă, influență.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delătură tușă, fleghă, asudarea noaptea.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna: **impachetarea originală „Roche“.**

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Eletia).

„Roche“

Se capătă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. stieia.

Nu putem ști ce sunt scopurile ei, așteptăm deci să se declare fără încunjur (valyon szint) dacă ea voiește ori nu să rămână credincioasă patriei pentru totdeauna! Altmintrelea vom găsi noi mijloacele de a pune capăt buieciilor naționaliste. Să știe ei, că cele spuse de Andrassy în clasica lui vorbire, nu sunt păreri individuale ale ministrului ci ale întregii țări. Țara asta e a maghiarilor, iar noi suntem fiii credincioși ai țării maghiare.»

Numai decât sări în picioare un mic grelușel (de altmintrelea toți erau niște copilandri) și pe aci să incendieze toată sala cu apriga lui filipică.

»Scandal fără păreche ca tocmai la universitatea din capitala maghiară să se săvârșească cea mai rușinoasă romanizare! (?) Mergeți și ascultați în ce direcții primejdioase se propune literatura română. Și-i ceva absurd, ca profesorii să nici nu știe cum se cade ungurește. (Care-s, care-s?!) Astfel de profesori cum ar și ști să țină ungurește cursurile? Dar asta trebuie să li-o prețindem!! Regulamentul universitar, spune că numai acelea cursuri se pot ține în limbă străină, cari anunță asta înainte! Profesorii români nu fac așa, și totuși țin cursurile în românește. (Gălăgie!) Propun deci, ca să mergem cu toții și să împedecăm cu forța ținerea acestor cursuri!! Să nu suferim astfel de rușine pe universitatea noastră! (Mare sgomot de aprobare!) Să cerem apoi senatului universitar, ca să se păzească riguros regulamentul, și să se pedepsească cei vinovați. Unde s'a mai pomenit, ca un profesor de universitate maghiară, să fie colaborator la un ziar trădător, care zi de zi înjură și bajocorește tot ce avem noi mai scump? (Scoate din buzunar »Lupta« și o fâlăie victorios. Strigăte: spune-i cu numele!! mergem la »Lupta«!) Il spun și cu numele: e Iosif Popovici, care abia vorbește limba noastră. (Voce: colaborează numai la partea literară!) Indiferent. Faptul colaborării îl face complice. — Are dumnealui și un vrednic tovarăș. Un student dela universitatea noastră, un bursier al statului — și acela e membru intern la redacția aceie ticăloase gazete!; și p'acesta vi-l spun cu numele, îl chiamă Ghibu. (Cum?) Gh-i-b-u. Sper, că veți ști ce datorință aveți față de el. Rog, să-mi primiți propunerile.»

Prezidentul, făcut atent de comisarul poliției, spune că nu poate lăsa la vot propunerea cea dintâi. (Oratorul: dar împlini o putem și fără asta! O voce: și cu Ghibu isprăvim!) A doua o pune, și se primește unanim.

S'a mai votat o moțiune de aderență lui Kossuth Ferencz, care se sfârșește cu istoricele vorbe ale tătâne-so: »de voiești cu tine, de nu fără tine«.

E încă un motiv de a presupune, originea andrassyiană a mișcării, ținând să presioneze asupra șovăitorului Kossuth Ferencz, de o parte, și a-l băga pe el întâi în flacăra luptei, al doilea. Dar, de asta puțin ne doare capul — dacă nu are cineva năravul să-l doară capul de bucurie.

Avem însă alte cauze foarte serioase de a ne îngrijii. Nu trebuie să bagatelizăm. După toată probabilitatea mișcarea va lua proporții mai mari, generale fiind nutrită de faime, — tendențioasă ori naive, nu căutăm — proprii a ațâța patimile. Totdeauna e un simptom îngrijitor când se trece dela idei și curente la persoane, și aceștia se iau la goană. Ne putem aștepta în orice moment la tulburări zgomotoase, și la ciocniri grave între studenții maghiari și nemaghiari. — Mult mai primejdios este însă sistemul de denunțare și spionajiu, ce au introdus, prin concluz ținării apărătorii dela »societatea Kossuth«. Asta numai în vremuri grele, ca 1848, s'a mai făcut, și înseamnă o periculoasă nesiguranță publică.

De n'o fi iarăși o apucătură de nevolnici ca cea cu revoluția valahă din anul trecut: Guvernul pregătește cine știe ce, »pe sub mâna liberă«, și n'are nevoie de atenția țării.

La boala »VÂNĂ de AUR«, diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul »ZERO«, căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare.

Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

Prea puțin.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 18 Martie.

Urmează discuția asupra proiectului cu privire la școalele de stat. Urmează monoton și fără vlagă. Deputații naționaliști propun multe schimbări esențiale, dar îndeșert. Și e păcat să lăsăm a se sancționa neschimbată legea asta. *Cine știe, azi-mâne se poate să-vârși atentatul statificării complete, și atunci noi cădem sub toată rigoarea acestei legi, de cari acum puțin ne pasă.* Acum e târziu să ne mai batem capul cu asta, dar nu e târziu a constata că am întârziat.

Sedința se deschide la orele 10 și 20 m.

President Justh Gyula,

Deputați naționaliști I. Maniu, Al. Vaida.

Se citesc rapoarte, și se fac obișnuitele prezentări. Se trece apoi la discuția pe articolele a proiectului, cu privire la învățământul poporal de stat.

Zakariás propune ca numai jumătatea senatului școlar să fie numit de comitele suprem, cum prevede proiectul, cealaltă jumătate să fie numită prin comitetul congregațional. — La dorința lui Apponyi se respinge.

Se primesc amandamentele lui Leitner J. (democrat) și Lévy M., cari întregesc articolul 16. — La articolul următor, face nițică gălăgie I. Maniu, numind limbă străină — pe cea maghiară, și zicând — îndrumat la ordine de către prezident — că este înjositor pentru un cetățean ca exercitarea unui drept să fie legată de învățarea unei limbi oare care. (Mare sgomot.) Face amendament, ca să se omită pasagiul: membru senatului poate fi numai cine știe scrie și citi ungurește.

Apponyi. Regretă, că în Camera maghiară să spun principii, ca cel lansat de Maniu, menite să așeze anumite senzibilități. Nu le așteaptă mai cu seamă dela Maniu, care pretinde a lucra pentru consolidarea în patriotism. Va reveni la prilej. Nu aderează la amendament.

I. Maniu. A fost greșit interpretat. El a înțeles, că este înjositor pentru un cetățean a presupune despre el, că nu e suficientă cultura în limba sa proprie.

Camera respinge amendamentul. Asemenea și pe al lui Bozoky, care cere să știe și vorbi ungurește membri senatului. Tot așa amendamentul neînsemnat ce-l face I. Maniu la articolul 20.

La articolul următor Al. Vaida cere — înzădar — ca asupra confesiunii învățătorului din cutare sat, să hotărăască ministrul dar în înțelegere cu senatul bisericesc, din acea comună.

Discuție lungă și încurcată se încinge în jurul articolului 21, care cuprinde jurământul învățătorului. Molnár F. l-ar reduce bucurios. Democratul Leitner l-ar înlocui cu vot ca să nu ajungă în corn de capră atei. Alexandru Vaida resolvă chestia cu alternativa, ca să se ia în articol un paragraf, care oprește pe atei și cei fără confesiune, a ține post de învățător. Prote-

stează apoi pentru cuvântul »maghiar« înaintea cuvintelor »țeară« și »Rege«, fiindcă terminologia maghiară nu face deosebire între maghiarismul etnic și maghiarismul politic, va să zică ungurism. Pentru asta Nagy Dezső îl acuză de austriac, și de rezervație mentală. A. Vaida respinge acuzele.

Sedința se suspendă pe 10 minute.

La redeschidere vorbește puțin Apponyi, apoi se primește formula de jurământ propusă de Molnár și intercalația propusă de Nagy Dezső: legile și obiceiurile legale. Celelalte se resping.

Cu modificări neînsemnate s'a primit apoi întreg proiectul despre salarizarea învățătorilor de stat.

S'a primit deasemeni și proiectul despre modificarea procedurii advocațiale, după o scurtă vorbire a deputatului Bizony Akos.

Camera mai ține numai mâne ședință.

Poimâne ia vacanța de Paști.

Dela frați.

Ziar în Basarabia. Un adevărat eveniment național privind în de aproape pe moldovenii basarabeni, e curânda apariție a ziarului »Basarabia Reinnoită« care se va ocupa cu apărarea intereselor basarabenilor.

Ziarul se va tipări cu litere latine în Iași, primul număr apărând Luni 18 Martie a. c.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 19 Martie 1907

— Știre personală. Redactorul nostru G. Stoica a plecat aseară la Lugoj, pentru a fi de față, în calitate de raportor special, la adunarea de candidare ce se ține azi.

— Dnii deputați dr. Ioan Suciu și dr. St. C. Pop au plecat azi dimineață la Lugoj și după adunarea de candidare se vor duce și prin cerc, unde vor sta câte-va zile.

— Harnicul preot Părintele Traian Magier care prin hărnicia sa și-a eluptat admirația tuturor oamenilor de bine, în gerul de astă iarnă s'a resturnat cu trăsura într'un pârâu cu apă, de și-a contras o primejdioasă răceală. Sa dus să-și caute de sănătate și acum cu plăcere aflăm că se află pe riviera austriacă în Lusinpicoło unde aerul de mare îi face bine și are să-i redea vechia vigoare atât de rodnic folosită pentru binele obștesc. Această veste bună trimitem amicilor părintelui Magier, rămași nedumeriți de soartea lui.

— La temniță! Inimosul preot român din Ezeriș (lângă Lugoj), Traian Gașpar, a intrat Luni în 18 Martie n. în temnița de stat din Seghedin spre a-și împlini pedeapsa de 10 zile temniță de stat, la care a fost condamnat pentru delict contra dreptului de alegător al cetățenilor, ce l-ar fi comis cu ocaziunea alegerii ultime dela Lugoj. Părintele Gașpar a cerut amânare până în Iunie, deoarece d-sa este și învățător în comună, dar cererea i-a fost respinsă. Pe vremea alegerii dela Lugoj dl Gașpar — la ordinul ministerului — va trebui să stea în temniță.

— Declarație. Deorece cu privire la cele publicate referitor la petrecerea reuniunii »Hilaria« din Oradea-Mare și în legătură cu aceasta cu privire la acuzele aduse asupra unei familii române din Oradea-Mare am răspuns la timpul său, care răspuns însă nefiind publicat nici azi din nou declar următoarele:

La întrebuințare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

Toate cele scrise în Nrul 42 al »Tribunei« despre concertul reuniunii »Hilaria« din Oradea-Mare și familia română la care »tinerii români nu sunt bine primiți« sunt neadevăruri și vorbe tendențioase de a distinge societatea română din Oradea-Mare; deoarece o societate nu se întărește nici când cu acuze neadevărate aduse asupra membrilor ei.

Dela respectivul — rău informat — numai atâta aș voi să știu că are cunoștință cu familia respectivă ori ba? și dacă oare când a fost primit rece din partea acesteia? Cu stimă: M. Popa recretarul reuniunii.

— **Invățător brav.** La stăruința vrednicului învățător Atanasie Serca din Munar, s'a reparat frumos școala și s'a făcut în comună sala de joc, ca feciorii să fie feriți de a umbla pe la birturi; sala e făcută pe speșele frunțașilor țărani: Ioan Latinca, George Miloș, Atanasie Al-dan, Constantin Petcu și Atanasie Latinca, pe cari Dumnezeu să-i trăiască să mai poată face e încă mult bine poporului nostru. De însemnat încă, că sârbovina din Mănăstirea Bezdinului voia cu ori ce preț se soarbă pe români; iar statul de alta parte auzind ce se toarce în comună, nainte cu 5 ani făcu școala de stat. Prin voința de fer a inv. Atanasie Serca a scos românii din ghiarale sârbovini și i-a scăpat și de școala de stat, care în zilele trecute s'a mutat satra, văzând că nu poate prinde rădăcini nici cum, căci inimosul dascăl văzând primejdia a dat alarm și a scăpat astfel de primejdie școala română.

— **Rătăciți.** Ni-se scrie: Trecând din întâmplare acum în zilele din urmă prin opidul Buteni, care cel puțin până aci știu a fi fost unul dintre centrele însemnate ale românilor de pe valea Crișului-Alb, mi-s'a dat ocaziunea de a fi martor ocular la lucruri, cari într'adevăr numai de compătimit sunt vrednice. Să trec anume la cele ce voiu a spune:

Opidul Buteni e locuit, deși nu exclusiv, dar pot zice în cea mai mare parte de români și numai de f. puțini alți tot felul de străini colonizați acolo în timpul din urmă.

Acești puțini mari patrioți, an de an aranjază cu ocaziunea sărbătorilor naționale, diferite festivități școlare etc. Toate aceste însă decurgeau cu un alaiu mai neînsemnat.

Așa și în anul prezent, din incidentul zilei de 15 Martie st. n., s'a pus la cale o atare festivitate. S'a ținut adecă o ședință festivă în localul școlii de stat de acolo. Așa se vede însă, că cea de acum a pus sub picioare toate cele de până aci.

În ziua de 14 l. c., s'a ținut festivitatea amintită, spre a cărei mai bune reușite (cel puțin la formă) cu durere trebuie să afirm, au contribuit în deosebi băieți și fete de ale românilor noștri, cari preferind școala de stat față de cea confesională, mai bucuros își trimit băieții acolo.

Ceea-ce m'a surprins mai mult însă a fost faptul, că chiar fiica prezidentului com. parohial român a jucat rolul principal în această privință.

M'am interesat anume, și am văzut, că era onorată nu mai puțin, decât cu 4 puncte din program, unul mai patriotic ca celălalt! Cum se poate oare tolera într'un astfel de loc așa ceva?

Din întâmplare dau spre școala gr.-or. rom. Mă cuprinde o mirare și mai mare! »Ce văd anume?«

Pe școala drept ortodoxă română falfăe »stindardul național patriotic!« Așa ceva nici nu mi pleznise prin minte.

Știam, că noul proiect de lege referitor la școlile confesionale, nici nu a ajuns la desbatere, până când acolo deja să aplică în dragă voie condițiile lui. Caracteristic lucru?

În fine de cu seară, fiind retragere cu torțe, mica casă română a prezidiului com. o văd iluminată, făcând delectare convoiului șovinist.

După toate aceste, nu-mi rămâne decât să atribui toată lauda, marilor patrioți, când astfel să știu validă într'o așa comună frumoasă românească. Ce va zice la toate aceste poporul? Foarte natural, că nu-i va rămânea, decât să urmeze exemplul dat.

Ce zic la aceasta cei competenți? Nu văd în aceasta un ce îngrijitor în privința dezvoltării naționale a noastre.

Un călător.

— **Onorariile artiștilor.** »Reuve des Deux Mondes« în cel din urmă număr, publică o notiță interesantă de George d'Avenel, despre onorariile artiștilor. El spune că Cimabue și ucenicii lui în 1302 câștigau zilnic câte 25 franci. Francesco doa Volterra căpăta 16, Nerusio 10 franci zilnic pentru pictarea cimiterului din Piso. Uneori artiștii erau plătiți și în natură, li-se da de mâncare. Ghirlandajo, într'atât nu era mulțumit cu bucătăria claustrului din Passignano, încât odată a trântit o farfurie de capul unui călugăr, și Paullo Ucullo numai atunci se îndemna la lucru, când i-se promise nutremânt mai bun, uneori meniul era stabilit prin contract și Hose-mant, care lucra pe seama unui papă din Arignon, căpăta zilnic trei pinți de vin, șase pâini, o mâncare cu carne, ouă și legume. Chiar și Michelangelo și Lionardo, erau plătiți lunar numai cu 645 fr. și dacă numai o zi nu lucrau li se detrăgea din leafă. E de însemnat că leafa lor e socotită în valoarea de azi.

Artiștii cari lucrau mozaicuri în Sta Maria del Popolo în Roma, primeau pe săptămână 86 fr., pâine, vin, untdelemn, [sau și în fiecare an un rând de haine noi.

— **Alegerile dela magistrat.** Sub acest titlu »Renașterea« din Caransebeș scrie:

Sâmbătă, în 9 Martie a. c. s'au efectuat alegerile diferitelor posturi devenite vacante la magistratul nostru. Alegerile au fost conduse de vicecomitele comitatens Aurel Issekucz, carele a venit din Lugoj anume pentru actul alegerii. Aproape toți reprezentanții au fost de față. La oarele 9½ Dl vice-comite deschide ședința și expunând pe scurt obiectul acesteia, roagă adunarea să aleagă 4 bărbați de încredere. Să aleg ca atari 4 reprezentanți, iar de membrii în comisia candidatoare se designează din partea vice-comitelui Domnii Carot Susich și Filip I. Müller, iar din partea reprezentanței Dr. Nicolae Ionescu și Patriciu Drăgalina.

Pentru efectuarea candidărilor vice-comitele suspendează ședința iar comisunea candidatoare se retrage. La postul de primar și de inginer au competat numai câte unul din care cauză comisia candidatoare a fost necesită a-i candida pe reflectanți. La postul de primar a competat și a fost candidat dl Octavian Bordan, substitutul de până acum în acest post. Reprezentanța îl proclamă unanim, iar dl vice-comite îl declară de ales. Nou alesul primar depune jurământul în limba maghiară, contrar usului de până acum și chiar contrar dispoziției legii, carea dispune, că acolo unde limba protocolară e limba română, toate să săvârșesc în aceasta limbă.

Reprezentantul Dr. Nicolae Ionescu a și făcut atent pe vicecomite și pe nou alesul primar asupra acestei împrejurări, pretinzând ca oficianții numai în limba română să depună jurământul. Atât dl vicecomite cât și dl primar au recunoscut legalitatea acestei cereri și așa ceialți oficianți aleși au depus jurământul în limba română. Dl vicecomite adresează nou alesului primar vre-o câteva cuvinte salutându-l în noul său post și exprimându-și speranța, că D-sa va conduce magistratul așa după cum pretind interesele acestuia și a populațiunii.

E convins, că destinele orașului Caransebeș sunt depuse în mâinile unui bărbat onest, independent și capabil de a conduce. La aceste cuvinte nou alesul primar răspunde în limba maghiară mulțumind atât vicecomitelui, cât și reprezentanței pentru încrederea, cu care l'a onorat și promite că și de acum înainte, ca și până acum, în conducere va avea în vedere numai și numai interesele orașului și a locuitorilor.

E adevărat că nou alesul primar și-a cerut scuze că nepoședând în mod perfect limba română, nu poate vorbi în această limbă, totuși împrejurarea aceasta a atins în mod neplăcut pe reprezentanți, cu atât mai vârtos eu cât este știut că noul primar e de origine român.

— **Mulțumită publică.** Mulțumesc din adâncul inimei tuturor acelora, cari mi-au arătat simțimintele lor de condolențe din incidentul morții fiului meu Ioan. Vașcău, Martie 1907. V. Sala.

— **Moartea unui brav român.** Duminecă după amiază a fost petrecut la cele vecinice un harnic meseriaș din Lipova, tatăl amicului și colaboratorului nostru Alexandru Munteanu (alui Vasile),

protopop al Peșteșului, cărui îi trimitem condolențele noastre sincere.

Iată anunțul funebral ce s'a trimis în privința asta:

Subscriși, zguduți de cea mai adâncă durere anunțăm tuturora, rudeni, prieteni și cunoscuți, că Vasile Muntean, măestru opincar în Lipova, în urma unei boale grele, în anul al 75-lea al vieții, Vineri în 2/15 Martie a. c. la oarele 8 seara, și-a dat nobilul suflet în minile Ziditorului. Inmormântarea scumpului răposat s'a făcut Duminecă, în 4/17 Martie, la oarele 4 d. a. în cimiterul gr. or. român din Lipova.

Gata ești pe lungul drum:

Dormi în pace, dormi de-acum,

Dar, cu sufletul curat,

Să te știu în raiu sburat,

Tată neuitat!

Lipova, 3/16 Martie 1907.

Persida Munteanu născ. Vuia soțiu, George Munteanu frate, Elisabeta Gomboș născ. Munteanu soră, Alexandru Munteanu protopop gr. or. român, Elena Munteanu născ. Căliceanu noră, Alexandrina Munteanu, Tiberiu Munteanu, nepoți.

— **Infrumusețarea »Cetății eterne«.** Roma a fost tratată cam vitreg de toate guvernele italiene.

Explicațiunea acestui fapt este foarte lesne căci e destul de cunoscut că Italia a ținut să se desvolte până acum în două direcțiuni: a ajutat Italia de nord din punct de vedere material pentru țară, și malurile mării pentru întărirea puterii țării.

Acum și-a ajuns scopul în cea mai mare parte și poate veni rândul Romei, care de și a fost până acum neglijată, a fost ținută totdeauna ca mândria țării.

Mărinimositatea acțiunii italiene față de capitala lor, se apropie — în timpul din urmă — de risipă. Este adecă aproape de realizare un grandios plan al cetățenilor romani, adecă legarea Romei printr'un canal cu portul din marea Ostică. Acest canal care are să coste o sumă colosală, este însă o adevărată mântuire pentru nenorociții locuitori din Agro-Romano. În însăși Roma munca publică este enormă, și cheltuielile ce sunt pe cale de a se face caracterizează și starea bună materială a poporului.

Această operă colosală, va eterniza numele regelui Victor Emanuil, cel dintâiu domnitor al Italiei unite. Lucrările durează deja de câți-va ani; ele vor costa trei-zeci de milioane și va fi cel mai scump monument din lume.

Pentru palatul de justiție ce se construiește pe malul râului Tevere s'au cheltuit până acum douăzeci și cinci milioane; pentru acest scop s'au mai votat în timpul din urmă trei milioane.

Pentru regularea râului Tiber a fost destinată o sumă de 105 milioane lei și din aceste sume se plătesc la anul acesta opt-zeci și cinci, iar în anul viitor două-zeci milioane.

Pentru construirea unui nou parlament s'a votat 6.500.000 lei în budget pentru doi ani.

Pentru regularea Via Cavourului și-a pieței Venezia care este în legătură cu construirea monumentului Victor Emanuil dă guvernul din venitul statului aproape 11 milioane.

Se va mai cheltui apoi o sumă de aproape 4 milioane lei pentru construirea unui pod nou.

— **Țiganul lăutar și contesa.** Se vestește din Șopron: Dșoara contesa Georgina Vilma Festetich s'a logodit în 16 Martie cu țiganul Nyáry Rudolf, șef de orchestră. Contesa Vilma Festetich e de 24 de ani. S'a cunoscut cu țiganul în München, unde cântă de restaurantul Savoy, și așa s'a îndrăgostit de el, încât a stricat logodna cu sublocotenentul în gardă Spretti Sigmund. Contesa scrise familiei ei încă din München, unde locuia într'o pensiune, că îndată ce va deveni majoră, se va logodi cu țiganul lăutar. La 1 Februarie a. c. a împlinit 24 de ani. La câteva zile după aceasta plecă în Șopron, unde țiganul concertă în cafenea teatrului. Se duse în gazdă la mama țiganului, și în fiecare seară mergea în cafenea, ca să asculte cântarea lăutarului Nyáry Rudolf. Tată contesei, contele Paul Festetich locuiește în Budapesta, a fost contra acestei căsătorii, și a încercat să-l înduplece pe Nyáry a renunța la fată și el îi va da 20.000 cor.

dar Nyáry a refuzat ofertul. Contesa are în str. Molnár din Budapesta o casă în valoare de 30,000 cor. și a transcris-o pe numele țiganului. Mama, ei care trăește despărțită de bărbat, asemenea e contra la această căsătorie dar n'are vot.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub aceasta numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugos în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

Economie.

Arad, 18 Mart. 1907.

Atelier de țesături. Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că »Atelierul« de țesături și cusături al »Reuniunii« femeilor române din comitatul Hunedoarei s'a deschis în Orăștie.

În Atelier se primesc comande și se pregătesc următorii articli de industrie de casă: costume, plăci pentru bluze și cămăși de noapte pentru bărbați, surtucuri pentru copii, jileuri cu cusături pentru domni, garnituri de fețe de masă pentru cafea și ceaiu, covoare, perdele, ștergere, mici obiecte practice, ca fugătoare tablete, acoperitoare de pâne, de credenț și tot felul de țesături pentru menaj ca: ciarciafuri de pânză, mășarițe, ștergere de pâne, de farfurii (tăiere), pocale și alte obiecte țesute și cusute.

Modelele se pot alege la Atelier, unde conducătoarea d-șoara Tiberia P. Barcian va servi cu deslușirile necesare.

Comandele se fac la subscrisa. **Orăștie,** la 15 Martie 1907. *Victoria dr. Erdélyi,* directoră.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 19 Martie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kilg.)	7.46—7.47
Secară pe Aprilie 1907	6.76—6.77
Orz pe 1907	7.41—7.42
Cucuruz pe Maiu 1907	5.21—5.22
Grâu pe Octomb. 1907	7.82—7.83

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7.46—7.47
Secară pe Aprilie 1907	6.74—6.75
Orz pe Aprilie 1907	7.40—7.41
Cucuruz pe 1907	5.19—5.20
Grâu pe Octomb. 1907	7.89—7.90

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în banl gata. —

Unsoare de porc	143—144—
Slănină	110—111—
Prune uscate de Bosnia 26.50	26.50—17.50
Pezmet de prune	42—43—

Piața din Arad.

Cursul spiritului.

Spirit rafinat en gros	158
„ „ „ detail	160
Spirit brut en gros	156
„ „ „ detail	158
Lățuri uscate per kilg.	15

Piața din Aradul nou.

500—600 mm. Grâu	6.50—6.60
400—500 „ Cucuruz	4.20—4.25
Semnare nominală, Ovăs	6.20—6.30
„ „ „ Orz	5.80—9—
„ „ „ Secară	5.50—5.60

Prețurile în coroane, per kgr.

Poșta Redacției.

G. C. în Lipova. Mulțumim. Le vom folosi.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Un candidat de avocat

cu praxă

află momentan aplicare în cancelaria subscrisului. Condițiunile după învoială.

Dr. Augustin Straitariu
advocat, Hátzeg.

Află aplicare doi culegători tipografi

pe lângă leafa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

Slănină, unsoare și tot felul de articole de cârnățarie

lângă prețurile cele mai avantajoase
se poate căpăta zilnic în băcănia lui

Garay Károly
Arad, piața Boczkó nr. 9.

Gâștiș mare.

Reprezentanți capabili, funcționari, etc., își pot crea un frumos câștiș accesoriu adresându-se: **Agenței de publicitate Pressa, București**
o o pentru S. B. Nr. 14. o o

A luat un act

care are numai efect trecător, e tot așa de fără scop, ca a da cu biciul într'un cal ostenit. Cu totul alt-cum e însă dacă iai un leac, cum e *Emulsiunea Scott*, care constă din cel mai bun oleu de pește, combinat cu hipofosfiți de var și natron, și care reînviorează repede întregul corp și-l întărește în mod durabil, așa că în scurt timp perde ori-ce aplicare spre slăbire și procură sănătate robustă, energie nouă. Ca mijloc de întărire pentru copiii slăbuți sau reconvașenți *Emulsiunea Scott*, e cu totul neîntrecută. *Emulsiunea Scott* e incomparabil mai cu efemea-cfcl-vindecătoare decât oleul obicinuit de șiatd și pește.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

EMULZIUNEA lui SCOTT,

se află în fie-care apotecă.

Prețul unui flacon original C. 2.50

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticeii,
mai folositor e decât ori și ce altele **sirupul de brad Castillio.** Alină tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scui-parea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil. În casuri de tot grave și pilulile „Guajacolin“ o cutie 4 cor.

47 Klgr. cântărea
dl Dr. Gera Attila din Volsánka, care din tuberculosa s'a vindecat prin sirupul de brad Castillio și de sirupul Hypophosphat

s'a îngrășat de 120 Klgr.

Pentru anemici, femei în galbinare, pe cari ti doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent li doare capul slabilor, cari doresc că se îngrășe și înterească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori și cui. Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de brad Castillio al D-tale a folosit foarte ficei mele bolnavă de consumțiune, rog cu reîntorcerea poștei încă două sticle. **Nandrassy D. Mihály,** preot, com. Gömör, Restér, u.p. Ochtina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela D-ta **sirupul Hypophosphat,** recunosc că și în cenușă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele **Dvoastre.** — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. **Alexandru Gera,** preot gr-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ți delă-turi pistrui, petele de ficat, so întrebuițezi

CREMA-ALIFIA- 1 coroană.
SAPUNUL MATILDE 1 cor. 60 f.
PUDRA 80 fileri.
1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuițează după îndrumările prescise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrise nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuițând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul **KUN ISTVÁN**

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta).

HAJBUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

● LUGOS ●

Fabrică de cement, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

țevi de cement în toată mărimea pentru traverze, poduri și canaluri; mai departe șghiaburi (vălăi) de cement de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de peatră artificială, cement și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de cement simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe coporșuri la Erernit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros și cu detail:

Cement portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminarium.

Am on. a aduce la cunoștința p. t. public, că m'am reîntors din călătoria de studiu din Paris și Viena și în piața Andrassy-tér nr. 8 (ușa 5, casa Gebhart)

am deschis

Un salon de pălării și gală de dame

și efectuesc ori-ce lucru de bransa aceasta cu gust deplin și foarte frumos. Asemenea țin permanent în deposit pălării gata de dame.

Reparaturile le fac iute și esact.

Cu stimă:

Fischer Dóra, Andrassy-tér Nr. 8.

Nici la o familie nu-i iertat.

să lipsească gramofonul!

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus Gramofon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duple mare asortiment. Noutăți Gramophon suruitor! Ilustrate cu cântece și note, bucata 20 cr. Catalog ilustrat despre Phonograph, Gramophon și Automate se trimite gratuit și scutită de timbru. Primesc tot felul de plăci întrebuințate sau le schimb după plac. Cel mai ieftin isvor de ajustare pe acest teren în întreaga Ungaria.

Tóth József,

comerciant de gramophone Szeged, str. Könyök nr. 3.

Correspondență în orice limbă Noui plăci românești!

Puțin venit, mare circulație!

Nu este un cadou mai frumos decât un gramophon.

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti

Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în esecutie frumoasă și după stil.

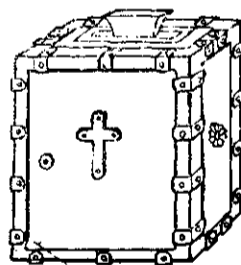
Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

Fabrică de casse de bani și tresore a lui

GELLÉRI ÉS SCHULLER

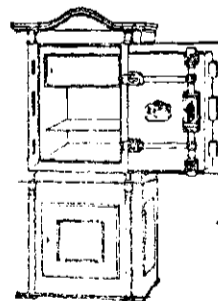
Budapest, VII., Dob-u. 63.

Se fabrică: casse de bani scutite de foc și spargerii paxe de bani pentru biserici, dulapuri

(scrine) pentru biblioteci și păstrarea documentelor, pentru matriculanți, odăi și scrine cu paxe îmbrăcați în otel.

Mare magazin permanent. Catalog gratis și franco.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854

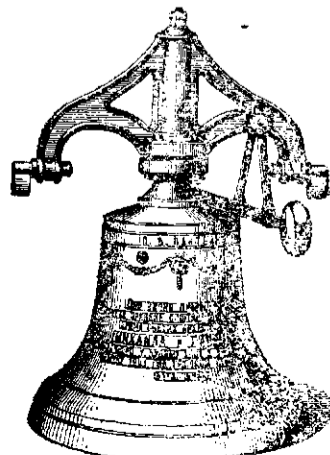
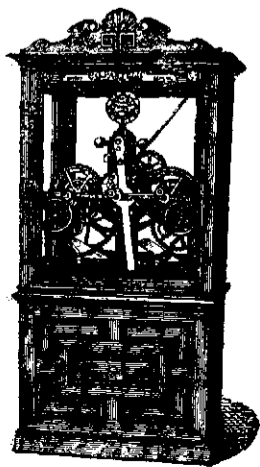
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă.

Toarnă clopote noi, face smalțuri mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

Avis.**Un candidat de avocat**

român

află — pe lângă condiții favorabile — imediat aplicare în cancelaria lui

Dr. MIHAI GROPSIAN
avocat în Oravieza.**Vite nobilitate**

ca în anii trecuți, așa și acum au fost

Prima pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnave

Proprietar **FR. GASPARI**, Mediaș 19 Ardeal

Singulară în toată Ungaria, care au liferat mușterilor vite nobilitate sănătoase, diferite sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclusiv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vite de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vite.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis. cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

Fondată în 1850.

Am onorul a recomanda onnorațiilor economi

sămânțele mele cele mai escelente.**Trifoiu magyar** visitat de stat și liber de aranca, **trifoiu roșu de Stiria.**Soiurile veritabile și originale premiate de **napi** și de **fânățe.***Sămânță de Oberndorff rotundă, roșie urieșe de Mammuth, de Eckendorf. Dobițe de masline în formă de butelie Ideal.*

Amestec de sămânță de iarbă pentru pașișta.

Iarbă engleză, mohor, mazăre, pisat-piparcă, sămâțe de cânepă.

Atrag atenția economilor și negustorilor asupra prețurilor mele moderate.

Sămânțele cele mai bune de verdețuri flori și cartofi.

Așteptând comanda onoratului public cu cea mai mare promptitudine sunt cu deosebită stimă

Dell'orto Károly

negustor de sămânțe la „Coroana verde” („Zöld koszoru”)

Nagyvárad, Sz. László-tér.

La dorință trimit preiscurante ilustrate gratuit. Comande din provincia le efectueș prompt și punctual fără spese de impachetare.

Când se înșală damele mai tare?**Dacă își comandă corsetele lor prin colportătoare!**

Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune. Poftiți și osteniți până la mine, unde se pregătesc rouziile cele mai la modă și cele mai potrivite.

Corsete gata, indreptătoare de talie, ce le vind în prețuri foarte ieftine.

Cer deplina încredere a prea stimatelor doamne

cu toată stima

PILCZ IRMA

pregătitoare de corsete

Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: **Kossuth Lajos u. 2.** — Depozitul fabricii: **Nagyvárad, Bémer-tér.**În **Budapesta Király u. 13.**

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Telefon 20-45

Paul Boháček

Telefon 20-45

turnătorie de metal și bronz fosforat
Budapest, VI., Röpenny-utca 23.Produce: **Bronz fosforat original, Bronz mineralist, Aramă roșie, Aramă galbine, Bronz mangan, Aluminiu curat, Orig. „Exact” Compozițiunul de magazin** după desenuri și modele în bucăți brute de aramă, precum și prelucrate gata. **Articole de calitate.**

Correspondență germană, ungurească și franceză.

AVIS!Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că în Arad, strada **Weitzer János nr. 10** (casa dr. Robitsek) **am deschis****un salon de toilette** unde pregătesc bune și foarte elegante di stofe engleze și franceze cu prețurile cele mai moderate.

Experiențele atât eu cât și femeia mea am câștigat în orașe mai mari. Totodată aduc la cunoștința onor. public, că în salonul meu se poate învăța a croi modern în cel mai scurt timp.

Cerând sprijinul onor. public, sunt

cu stimă: **Weisz Samu**, croitor de haine femeiești.

Se primesc fete cu plată și învățăcele.

Premiat la ex poziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TODOR

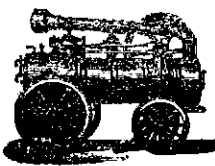
parchete, mozaic, lac ctoură r, de praf

ARAD, Edelspacher-utca nr. 6a. (Casa proprie)Recomandă **lacul său pentru parchete**, ventată de el însuși și întrebuințat de ani de zile, care s-a dovedit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuințare dăm bucuroș oră de instrucții asupra întrebuințării. Primește lachirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge oricine că fabricatul arădan alui **Nádor Tódor** este superior cel din străinătate.Prețul lacului lui **Nádor** este de 2 cor. 90 bani. Vânzătorii în gros vor avea reduceri. Perilele trebuitoare să vind cu prețurile cele mai avantajoase.**ZIKMUND & COMP.**Fabrică de mașini și turnătorie de fier în **UJVIDEK**

Recomandă tot felul de mașini de economie, dar mai ales mașinile sale brevetate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „COLUMBUS-DRILL” și motoarele sale cu gaz, petrolu și benzin.

Recomandă mașinile sale

de treerat cu benzin și aburi, pluguri și tot felul de mașini agricole mari și mici.

Aranjament de moti după sistemul cel mai nou.

Trimitem preț-curente ilustrate gratis și franco.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
dupa dorința și în color

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

PREȚ-CURRENTURI
în orice limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această bransă

„TRIBUNA“

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

• Diferite tipărituri pentru bănci •

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

Prețuri moderate!

FOI PERIODICE

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
dupa dorința și în color

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

CĂRȚI în COMISIUNI

EDITURĂ PROPRIE

»Berlișteana« asociațiune de ajutorare în Berliște.

Convocare

Ne putându-se întruni numărul membrilor prescriși în statutele societății §. 26, domnii membri ai asociațiunii de ajutorare »Berlișteana« din comuna Berliște, sunt prin aceasta de nou convocați în sensul §-lui 33 din statute la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ține în Berliște la 31 Martie 1907 la 2 oare post-meridiane în localul asociațiunii.

OBIECTELE :

1. Raportul direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Primirea bilanțului pe anul 1906 și darea absolutoriului.
4. Impărțirea profitului curat.
5. Alegerea membrilor în comitetul de supraveghiere.
6. Diverse propuneri.
7. Esmiterea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Berliște, din ședința consiliului comun ținută la 17 Februarie 1907.

Direcțiunea.

Să nu mai suferi nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégszesz).

E singura mângâiere pentru cei ce sufer de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Pan-czélcséh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit eu multă plăcere; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut D-Tale toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici

din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékelő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégszesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

Atkár

Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a însira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e lăudat **spiritul de gheață.**

Aceste puține specimene dovedesc eselența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

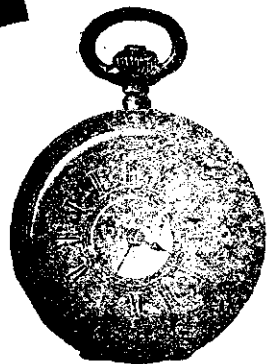
3 sticle mari sau 6 sticle mici trimis franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Să ne ferim de imitațiuni.

CELE MAI BUNE OROLOAGE

cele mai solide și cele mai după modă **juvaiericale** atât pe bani gata cât și

ÎN RATE

pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria:

Brauswetter János
orologier — Szeged.

Se trimit CATALOAGE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit

Correspondențele să se facă în cât se poate în limba maghiară, germană sau franceză.

Colorator de sticlă

MAYBÖHM KÁROLY

Budapest, VI., Országbiró-u. 33.

Primește spre efeptuire lucrări artistice. — Mustre trimit gratis și franco. La dorință călătoresc și la fața locului pe spesele mele.

6500 meri nobili

— de 4 și 5 ani —

din soiurile Batull, Carmelit-Reinette, Cassel-Reinette, Goldparmán, Poinic, Stettin

sunt de vânzare

la moșia subscrisei din Șmig (Somogym.).

Prețul unui pom numai **70 fil. (35 cr.)**, la cumpărări în massă dela 200 bucăți în sus 10% rabat.

Prețul e a se asemna deodată cu comanda la adresa subscrisei. — Spedarea se efectuește din gara Medgyes, și până aci fără spese.

Emilia Dr. Russu

soția de avocat

Sibiu (Nagyszeben).